

ONDERWIJS & OPVOEDING

DE OPVOEDVRAAG Maaike Bezemer

Zoon (14) negeert verjaardag, mag moeder dan emotioneel reageren?

Een alleenstaande moeder moet haar puberzoon aanspreken op ongewenst gedrag. Maar wat als zijzelf gekwetst is?

Als je alleen bent is het lastig om een 14-jarige te corrigeren als hij kwesties persoonlijk speelt, schrijft een moeder. Er is geen partner die het voor je opneemt of bemiddelt. "Mijn zoon is grappig, lief en het gaat goed tussen ons. Maar zo'n tweepersonsgezin is een beetje klef. Dus soms voelt hij de dringende behoefte om afstand te nemen – kan ik ook wel tegen, ik voel dezelfde neiging af en toe."

Een van de gelegenheden die hij aangreep was echter haar verjaardag. Hij besloot die volstrekt te negeren. "Aan de ontbijttafel zei hij niets, at gewoon zijn boterhammetje. Beetje ongemakkelijk, maar ik dacht: laat ik dan maar zeggen dat ik jarig ben, misschien is hij het vergeten. Toen zei hij: 'o, gefeliciteerd'. En dat was het. Even later was-ie de deur uit." Moeder, ontgaan, belde een vriendin. Die vertelde dat hij het onmogelijk vergeten kon zijn: zij had een week ervoor nog gevraagd wat hij zou kopen. Hij ontweek de vraag, want hij was helemaal niet van plan iets te kopen. "Toen was ik nog ontdaner."

Ze heeft het erbij gelaten. "Ik kon wel janken namelijk. En dat wilde ik niet. Mijn boodschap moest niet zijn: kijk hoe ik lijd, maar: zoiets doe je niet!

Maar dat is lastig als je de gekwetste partij bent. De uitleg dat het ongekend lomp is om iemands verjaardag te negeren, zou verloren gaan in emotie."

Gevolg is dat ze het nooit hebben uitgepraat. Het is al een jaar geleden en zit haar nog dwars. Dit keer kreeg ze trouwens wel een bos rozen en een doos chocola, voegt ze nog toe.

Heel terecht dat ze boos én verdrietig was, reageert ontwikkelingspsycholoog Carolien Rieffe. "Je staat altijd klaar voor je kind, rijdt hem overal naartoe. Dat is allemaal niet erg, maar als het dan een keer jouw dag is, dan moet hij het niet laten afweten! Een verjaardag is heilig, moederdag ook!"

Al te veel zorgen delen met een kind is niet verstandig. Nu is meteen reageren ook niet het beste, erkent ze. "Je wilt niet onbeheerst kwaad worden." Maar beheerst emotioneel mag van haar juist wel. "Je bent geen robot met gecontroleerde gevoelens." Dat moeder een soort bediende is, dat verwachtingspatroon moet een keer veranderen, maar dat gebeurt alleen als moeder dat zelf aangeeft. Rieffe: "Zij moet de jongen aansturen, laten weten wat er van hem verwacht wordt. De zoon mag ook weten wat de consequenties zijn van zijn gedrag." Dat moeder in dit ge-

val gekwetst is, moet ze juist laten merken, zegt Rieffe. "Het is haar taak als opvoeder om haar kind het hele scala aan emoties mee te geven. En er is geen betere plek dan binnenshuis. Daar heerst een veilige sfeer. Als je goed met elkaar omgaat, moet het niet al te moeilijk zijn om op dit voorval terug te komen. En wees altijd oplossingsgericht;

'Je bent geen robot met gecontroleerde gevoelens'

hoe doen we het volgende keer beter."

Het is volgens de psycholoog niet relevant of het een bewuste actie was. "Pubers zijn nu eenmaal erg met zichzelf bezig." Bovendien heeft moeder het er niet met hem over gehad. Rieffe: "Misschien was zijn geld wel op, of was hij zijn pinpas kwijt en bang dat zij boss zou worden. Misschien heeft hij onderschat hoe belangrijk het voor haar was."

Duidelijk zijn dus. Rieffe is zelf alleenstaande moeder van een elfjarige zoon. "Als het voor mij belangrijk is,

ben ik heel expliciet. Ik zeg twee weken van tevoren dat mijn verjaardag eraan komt en dat ik wel iets verwacht. En als hij het dan toch nog vergeet – ik heb er ook zo een – dan laat ik mijn teleurstelling blijken, maar geef hem ook de kans het goed te maken. Dan spreken we gewoon af: volgende week zaterdag gaan we het alsnog samen vieren."

Filosoof-ethicus Corrie Haverkort denkt dat de actie zeker bedoeld was om te raken. "Die vriendin heeft er nog naar gevraagd, dan is dit wel een statement." Maar ze vindt ook dat de zoon het nu heeft goedge maakt met zijn bloemen en bonbons. "Dan kan ze de misser van vorig jaar wel afvinken. Niet meer rancuneus over doen."

Bij andere persoonlijke kwesties kan het moeder helpen als ze aansluiting zoekt, een groepje vormt. "Als de vader geen rol meer speelt, kan dat ook een vriendin zijn met een zoon in dezelfde leeftijd. Ga met z'n allen aan tafel. In een een-op-eenopvoeding zijn zaken vaak toegespitst op de persoon, maar ook in zo'n groepje kun je alles bespreken. Zakgeld, huiswerk, alcoholgebruik. Hoe denken jullie daarover, hoe pakken jullie dat aan? Je kunt quasi nonchalant onderwerpen inbrengen, zonder dat het persoonlijk wordt."

VOOR DE KLAS Bart Ongering

Verdwaald in niemandsland

Het is een zonnige vrijdag in oktober. De pauzebel rinkelt en de leerlingen lopen verheugd het lokaal uit; het is bijna weekend.

Wanneer ik naar buiten loop, vraagt een leerling mij om even te wachten.

'Meester, kunt u mij misschien raad geven?'

'Vertel.'

'Nou kijk, ik vind zo'n meisje leuk. Maar ik weet niet hoe ik haar nummer moet vragen.'

'En nu vraag je mij om advies?'

'U heeft vast weleens in mijn schoenen gestaan. Wat deed u toen?'

De verliefde blik in zijn ogen brengt me terug naar mijn middelbareschooltijd. Ik was een jaar of dertien en ik zat in de eerste. Eva heette het meisje dat mijn hart veroverde. Zij was ontzettend mooi en ik was onze-

ker. Met mijn jeugdpuistjes en piepstem was ik allesbehalve overtuigd van mijn kansen. Hele schooldagen liep ze door mijn gedachten, maar tot een fysieke ontmoeting liet ik het nooit komen. Opgesloten in mijn kamer op zolder romantiseerde ik het idee van samen zijn met haar. Ik schreef haar naam in sierletters in de lucht en lachte ernaar, voordat de letters uit beeld verdwenen. Als er één

'Verliefd zijn is iets moois, jongen. Stap op haar af. Lach naar haar en vertel dat je haar leuk vindt.'

hart op de wereld van goud was, zou het dat van haar zijn. Daarvan was ik overtuigd. Ik was verdwaald in niemandsland en zou haar alleen daar ontmoeten. De droom alleen al dat ik met haar was, deed me ontzettend moedig voelen.

Er is mij één kans gegund. Het was een warme vrijdag in oktober en we fietsten tegelijk het schoolplein af, maar ze lachte anders dan in de vele momenten die ik in gedachten met haar had. Zij fietste naar links en ik naar rechts en ik liet het moment voorbijgaan. Achteraf vraag ik me af of ze ooit heeft geweten dat ze een diepe kras in mijn hart kerfde, toen ik haar de week erop met haar vriendinnen over haar vriendje hoorde praten. We kwamen niet verder dan het wisselen van een korte blik, onze harten hebben elkaar nooit ontmoet. Na Eva was

ik meerdere malen verliefd. Die verliefdheid was even heftig als vluchtig en stopte steeds als ik besepte dat het meisje van mijn dromen nooit de vrouw van mijn leven zou worden.

'Meester?', vraagt hij. 'Moet ik gewoon op haar afstappen? Toevallig zie ik haar nu lopen.'

Ik kijk over zijn schouders de schoolgang in naar het meisje van zijn dromen en zie talloze toekomstige herinneringen.

'Verliefd zijn is iets moois, jongen. Stap op haar af. Lach naar haar en vertel dat je haar leuk vindt. Wacht niet te lang. Wie weet fietsen jullie vanmiddag samen het schoolplein af.'

Ik kijk om en zie dat hij zijn moment voorbij laat gaan, maar zo erg is dat niet. Hij ontmoet haar voorlopig in niemandsland, waar ik hem met liefde laat verdwalen.

